

Kršenje carinskih zakonov: milijardna globa Uniji

TRST - Italijanska unija, reprezentativni organizem italijanske manjšine na Hrvaškem in v Sloveniji, je bila obsojena na plačilo 20 milijonov kun (okrog 6 milijard lir) kazni hrvaški državi zaradi domnevne kršenja carinskih zakonov. Tako se glasi razsodba komisije za prekrške resne carine, nanasa pa se na uresničitev italijansko-jugoslovenskega sporazuma Mikulić-Goria z

leta 1988 za tehnološko inovacijo založniške hiše italijanske manjšine Edit. Carinska komisija obtožuje Italijansko unijo prekrška za uvoz tiskarskih strojev; na Hrvaško naj bi bili uvoženi po režimu carinske oprostive, carinska komisija pa meni, da naj bi Italijanska unija kršila hrvaške carinske zakone s tem, da je dodelila omenjene stroje Editu in Novemu listu.

Na 3. strani

Predmeti za letošnje mature

RIM - Ministrstvo za šolstvo je včeraj objavilo sezname maturitetnih predmetov, ki bodo prišli v poštev na letošnjih zrelostnih izpiti. Na klasičnem liceju bodo pisali drugo nalogo iz grščine, na znanstvenem liceju iz matematike, na pedagoškem liceju iz latinščine. Zrelostni izpiti se bodo začeli 26. junija z nalogo v slovenščini.

Na 3. strani

Jutri v Nedeljskih temah Primorskega dnevnika

Smo Slovenci odprti ali ne?

To je vprašanje, ki ga je v svoji rubriki postavil Ace Mermolja in o katerem poteka zadnje case omikana polemika na straneh našega časopisa v dokaz dejstvu, da je vprašanje zelo občuteno. Z njim se na naslovnici Nedeljskih tem ukvarja **Bojan Brezigar**.

Jože Koren opisuje v svoji reportaži kratko, a intenzivno gostovanje, ki ga je Trzaski oktet imel v Milanu, tokrat ne v koncertni dvorani, temveč na domu gospe Cristiane Coen, kjer je oktet prišel v neposredni stik z ambientom, ki je imel izrazito bohemski navdih.

Film Video Monitor že vrsto let pomeni mejnik v kulturnem dogajanju v naši deželi in tudi širše. Letos bo Film Video še posebno bogat o čemer poročajo člani goriskega Kinoateljeja.

Obstoj manjšincev in manjšinskih jezikov ni nikjer lahko, zato je toliko bolj hvalevredna pobuda, o kateri piše **Darja Lavtižar**: Svicarji so priznali državljansko pravico retoromansčini kot posebno ranljivemu jeziku.

Naš primorski rojak **Rudi Guštin** je dolga leta prbil v Argentini. Z zadovoljstvom objavljamo del njegovih bogatih spominov na tista leta. Poleg tega ponatiskujemo intervju z njim, ki ga je lani objavila Rodna gruda.

Srilanka je otok, ki si ga najbrž vsi želimo obiskati, se za časa, ko so ga imenovali Cejlon in ko je slovel po svojem izredno omamnem čaju. Kako se je potepala po nekdanjem Cejlonu, otoku, tisočih nasprotij, piše **Mari-na Furlan**.

RIM / V MINULEM MARCU

Inflacija je že četrtrič zapored nazadovala

RIM - Prejšnji mesec se je inflacija v Italiji znova upocasnila, saj se je njena letna stopnja znižala na +4,5%, medtem ko je znasala v februarju se +5%. Najdražje so bile Benetke (6%), najcenejši je bil Palermo (2,9%), v Trstu pa so bile cene nasproti lanske- mu marcu za 5% višje.

Predsednik vlade Dini in minister za industrijo Clò zatrjuje, da bo mogoče stopnjo draginje se letos zbiti

na 4%, kar pa Galli, direktor analitikov pri Confindustrii, pogojuje s popustitvijo politične napetosti. Za voditelje osrednjih treh sindikatov to vsekakor se ne bi bilo dovolj za nov socialno vzdržen manever, pač pa soglasajo z Gallijem ter z zastopniki trgovskih organizacij Confcommercio in Confesercenti, da bi morala Banka Italije zedaj nekoliko poceniti denar.

Na 2. strani

DUBROVNIK / KER NI BILO »ČRNIH ŠKATEL«

Teško iskanje vzrokov nesreče

Vsa trupla na letališču v Čelipih

DUBROVNIK - Resevalne ekipe so s pobocij hriba Sv. Ivana pri Cilipih prenesle v neki hangar vseh 35 trupel zrtev letalske nesreče pri Dubrovniku, v kateri je v sredo umrl tudi ameriški minister za zunanjo trgovino Ron Brown. Medtem petindvajset ameriških izvedencev brska med razbitinami ameriškega T-43 A v upanju, da bi odkrili vzroke te letalske tragedije. Resnica bo le s tezavo prišla na dan, ker ta vojaška verzija boeinga 737 naj ne bi imela crnih skatel (fly and voice recorder) z zapisi poleta in pogovorov v kabini.

Na sliki (telefoto AP): ameriški predsedniški par sadi drevo v spomin na žrtve pri Dubrovniku.

Na 3. strani

SDGZ pri Kučanu

LJUBLJANA - Predstavniki SDGZ iz Furlanije Julijske krajin soobiskali v petek predsednika Republike Slovenije Milana Kučana, kateremu so orisali težavni položaj slovenskega manjšinskega gospodarstva v Italiji, s posebnim ozirom problem sanacije treh najpomembnejših slovenskih podjetij v Beneciji in

na krizo Trzasko kreditne banke. Slovenska skupnost v zamejstvu pričakuje moralno oporo matice, da na v meddržavnem sodelovanju z Italijo doseže zaustavitev političnih pritiskov na slovenske ustanove in jim dopusti poslovanje pod enakimi pogoji kot vsem drugim ustanovam v Italiji.

Na 3. strani

Huda kri zaradi odhoda doktorice

TRST - Premestitev ginekologinje iz družinske posvetovalnice v Rojanu drugam je izzvala med uporabnicami nezadovoljstvo in zaskrbljenost. Nezadovoljne so zaradi tega, ker jim je zmanjkala oseba, na katero so se lahko v najbolj kočljivih trenutkih opirale polnih petnajst let, zaskrbljene pa zato, ker imajo vtis, da bo zdravstvena reforma v reziji deželni upravitelj s taksnimi posvetovalnicami sploh pometla. To bo tudi predmet javne skupščine, ki bo prihodnjo soboto v Primčevi dvorani na Greti.

Na 6. strani

BLIŽNJI VZHOD / ZARADI ŠTUDENSKIH OČITKOV

Letošnji veliki teden okusil tokrat tudi Jaser Arafat

JERUZALEM - Medtem ko slovesnosti ob velikem tednu dosejajo svoj višek v Jeruzalemu (na sliki AP) in v vse kraji, ki so vezani na Kristusovo življenje, se napetost na zasedenih ozemljih stopnjuje. Na udaru palestinskega nezadovoljstva pa tokrat niso izraelski Zidi, temveč Jaser Arafat in njegova policija, ki je v soboto grobo posegla na nabluski univerzi Al Nadzah, ko je poskušala zatreti protest Hamasovih privrženecv med študenti. Včeraj je Arafat priznal, da je policija zagrešila hudo napako, se nekako pomiril s študenti, a hamasovski skrajneži ostajajo v zaporu.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Potrjeno vodstvo KZ

Glavni svet Kmečke zveze je na svoji prvi seji po obnem zboru v celoti potrdil vodstvo stanovske organizacije kmetov.

Stran 5

Bratina: Pol grobo laže

Sen. Darko Bratina je odgovoril na kritike konkurenta Romolija, čes da skuša Oljka ovzeti Gorici in Trstu bencin proste cone: resolucijo v tem smislu so v Vidmu podprli vsi, tudi svetovalci Pola svobosčin.

Stran 8

GZS zaskrbljena ob zavlačevanju

Gospodarska zbornica Slovenije je izrazila zaskrbljenost, ker si ob vprašanju približevanja Slovenije Evropi, politiki ne postavljajo problema gospodarskih posledic zavlačevanja.

Stran 9

Primorska poje gre h kraju

Z zadnjimi koncerti prihodnji konec tedna - od teh dva na naši strani meje - se bo letosnja Primorska poje zaključila.

Stran 10

Davisov pokal: Italija - JAR 1:1

Po prvem dnevu četrtfinalnega dvoboja za teniški Davisov pokal med Italijo in Južno Afriko je stanje neodločeno 1:1.

Stran 16

VOLITVE / KANDIDATI OLJKE

Trst mora spet najti svojo vlogo

Občine kot izhodiščne ustanove za resnično prenavo države in izgradnjo federalizma

Volilna srečanja

Zaradi velikonočnih praznikov bo volilna kampanja jutri in pojutrišnjem nekoliko utihnila, pač pa se bo nadaljevala ze v torek z vrsto pobud, v glavnem pa to ne bodo tradicionalni volilni shodi, ki jih je cedalje manj, pač pa srečanja, namenjena specifičnim problematikam, na katerih bodo poleg kandidatov nastopali izvedenci za posamezne stroke.

Na dan pred veliko nočjo pa bodo kandidati se vedno iskali stike z volilci: kandidata Oljke Fulvio Camerini in Orazio Bobbio bosta tako danes med 10. in 13. uro pred veleblagovnico COOP v Ul. Koch na razpolago občanom iz Rocola - Melare, popoldne med 16. in 19. uro pa se bosta pogovarjala z volilci pred trgovskim centrom Il Giulia.

DSL pa prireja v začetku prihodnjega tedna dve srečanja: prvega s posl. Elviom Ruffinom, ki bo v torek, 9. aprila ob 17.30 pred sedežem DSL v Miljah, drugega pa z bivšim evropskim poslancem Giorgiom Rossettijem in deželnim odbornikom za prevoze Giorgiom Mattassijem, ki bo v sredo ob 18. uri v dvorani železniške postaje.

Vloga Trsta v okviru dežele in države, pa tudi celotnega srednjeevropskega prostora, je bila poglavitna tema, ki so jo na včerajšnji tiskovni konferenci obravnavali trije glavni kandidati Oljke na prihodnjih volitvah: Fulvio Camerini, ki se poteguje za mesto v senatu, ter Orazio Bobbio in Paolo Rumiz, ki kandidirata v dveh trzaskih enomandatnih okrožjih za poslansko zbornico.

Trije kandidati so zagovarjali tezo, da morajo biti prav občine izhodišče za prenavo Italije in za gradnjo federalizma v smislu največjih možnih krajevnih avtonomij, v tem okviru pa si mora Trst spet izborjevati svoje nekdanjo središčno vlogo v srednjeevropskem ob-

močju. Odnosi med Trstom in deželo prav gotovo niso optimalni, prav zaradi tega, ker dežela krivično deli svoja sredstva, pri čemer je prav Trst najbolj oškodovan. Toda za izhod iz tega položaja, so poudarili kandidati levo-sredinskega zavezništva, ne koristijo demagoške pobude Pola svoboščin, potrebni so konkretni predlogi, ki naj omogočijo mestu, da spet najde svojo pot in vlogo, ki mu ga je zgodovina dodelila.

V konkretnem so na včerajšnji tiskovni konferenci Camerini, Bobbio in Rumiz predlagali, naj bi občine preko davčne avtonomije razpolagale s svojimi sredstvi, s katerimi bi lahko uresničevale svoje gospodarske in kulturne načrte.

SINDIKAT / PO KONGRESU

Renato Kneipp potrjen za tajnika FILLEA-CGIL

Po kongresu sindikata gradbincev FILLEA se je včeraj prvič sesel njegov novi vodilni odbor, da bi izvolil pokrajinskega tajnika. Na predlog generalnega tajnika Nove krajevnice CGIL Bruna Zvecha je bil na tem mestu soglasno potrjen Renato Kneipp. To je veliko priznanje zavzetosti, vztrajnosti in sposobnosti slovenskega sindikalista.

Clani vodilnega odbora so tudi preučili politično, socialno in ekonomsko stvarnost, ob čemer so poudarili, da sloni bodoči razvoj Trsta in Italije na po-

drejenem delu, zato je treba zaščititi zdajšnja službena mesta, povečati zaposlenost in obvarovati socialne pravice.

Z druge strani so se zavzeli za premostitev birokratskih zapletljivosti in poživitev podjetniških dejavnosti, da se bo gradbeništvo na Trzaskem razmahnilo in spet postalo glavni vzvod za splosno gospodarsko rast. V tem okviru je treba zagotoviti varnost na gradbiščih, priznati gradbincem izcrpujočo naravo njihovega dela in odpraviti sleherni obliko vsestransko škodljivega dela na črno.

PRVA SEJA GLAVNEGA SVETA PO OBČNEM ZBORU

Vodstvo Kmečke zveze v celoti potrjeno

Manjše spremembe v komisijah za posamezne panoge

V četrtek se je na svoji prvi seji po izvolitvi na občnem zboru 31. marca, sestal Glavni svet Kmečke zveze in soglasno osvojil predlog, da se v celoti potrdi dosedanje vodstvo te stanovske organizacije slovenskih kmetov na Trzaskem.

Tako so bili v predsedstvo potrjeni predsednik Alojz Debelis in oba podpredsednika Robi Ota in Silvano Ferluga, v izvršni odbor pa sta bila poleg imenovanih potrjena se tajnik Edi Bukavec in vodja strokovne službe dr. Mario Gregoric.

V drugi točki dnevnega reda je Glavni svet imenoval tudi načelnike in članke komisij za posamezne panoge. Pri tem je v primerjavi s prejšnjimi komisijami prišlo do manjših sprememb, v glavnem z zamenjavo starejših članov z mlajšimi.

V razpravi je tekla beseda tudi o deželni organizaciji Kmečke zveze in je Glavni svet v paritetni pripravljali deželni odbor izvolil pet svojih predstavnikov, praktično celotni izvršni odbor. Svojih pet predstavnikov je tudi že imenoval odbor Kmečke zveze za Gorisko, katerim se bodo pridružili se predstavniki slovenskih kmetov iz Videmske pokrajine. Poudarjeno je tudi bilo, da bodo vse tri pokrajinske organizacije Kmečke zveze ohranile svojo avtonomnost, deželni odbor KZ pa bo zastopal skupne interese na deželni ravni in skrbel za koordinacijo delovanja.

Na koncu je Glavni svet zelo pozitivno ocenil tako poročila kot razpravo na občnem zboru. j.k.

Četrtkovo zasedanje Glavnega sveta Kmečke zveze (foto KROMA)

Novosti v delovni pogodbi uslužbencev zdravstvenih služb

Dne 20. marca so obnovili ekonomsko plat delovne pogodbe za uslužbence zdravstvenih služb pod okriljem krajevnih ustanov. Izvoljsave, ki jih prinaša podpis pogodbene listine, zadevajo tudi pokojninski tretman oziroma tiste namescence, ki so se upokojili z 2. januarjem 1994 in uživajo začasno pokojnino. To seveda pomeni, da bodo morali zdaj vložiti prošnjo za to, da se jim pokojninski zneski prilagodijo vsebini 6. odstavka 1. člena delovne pogodbe.

Prošnje bo upokojevcem pomagalo vlagati osebe patronatov INCA-CGIL v Trstu in Miljah, pri Domju, v Nabrezini in na Opčinah, ki pa mu morajo interesenti predložiti popolno dokumentacijo v zvezi z zdajšnjimi pokojninami.

Združenje Confesercenti za dogovarjanje o novih urnikih odprtja trgovin

Trzasko združenje Confesercenti je z zadovoljstvom pozdravilo izbiro deželne odbora, ki je sprejel prošnjo zupana Riccarda Illyja in gospodarskih kategorij, ki so podpisali sporazum po nedavnih sestankih o načrtu proti onesnaževanju. Vključitev občine med kraje s turističnim gospodarstvom namreč odgovarja na vprašanje, ki je bilo predolgo brez odgovora. Sedaj pa se morajo vse kategorije potruditi - poudarja Confesercenti - in skupno s krajevnimi ustanovami koordinirati najbolj ugodne urnike odprtja trgovin in jih porazdeliti na vse dneve v tednu (razen ob nedeljah). To bo nova preizkusnja za mesto ob prispevku idej trgovcev, obrtnikov in prebivalstva - poudarja pokrajinska tajnica združenja Ester Pacor - in dodaja, da je sedaj treba začeti razpravo tudi o novih parkirskih.

V SOBOTO / POBUDA LEGAMBIENTE

Pohod proti onesnaževanju

Podpora omejevalnim prometnim ukrepom

Organizacija Legambiente bo priredila v soboto, 13. aprila, javno manifestacijo v podporo prizadevanjem trzaskih občinskih uprav, da cim bolj obrzda onesnaževanje zraka v mestu in z njim zastrupljanje ljudi z izpušnimi plini. Pri pripravi na poulično srečanje sodelujejo tudi ACLI, ANITA, Camminatrieste, krozki Istria, Dedalus in Senza confini ter WWF, ki vabijo občane, naj se je kar najmnogičnejše udeležijo.

Najnovejši občinski nacrt zupana Riccarda Illyja in njegovih sodelavcev zoper onesnaževanje, ki je pričel veljati pred mesecem dni, je dolžno in potrebno dejanje, kajti prejšnji omejitveni ukrepi na prometnem področju niso prispevali k zadostni zredčivosti onesnažujočih plinov in se zlasti ne benzena, ki povzroča rakasta obolenja, piše v tiskovnem sporočilu Legambiente. Ta opozarja, da je nacrt mestne uprave sele poskusne narave, prav zaradi tega pa ga je mogoče se izboljšati s svežimi predlogi, vendar

taksnimi, ki ga vsebinsko ne bi izvoltili.

Znamenje take spremembe naj bo tudi napovedana manifestacija, o kateri organizatorji želijo, da bi bili na njej prisotni tudi solniki in studentje, sindikalisti ter, skratka, vsi tisti, ki so za to koclivo problematiko kolikor toliko občutljivi. Manifestantje naj se združijo pod geslom "Telesno in mentalno zdravje, svoboda premikanja in ponovna prilastitev javnih prostorov", poziva Legambiente, s seboj pa naj prinesejo cimve protiprašnih ter drugih mask, praporov in transparentov, da bi z njimi se dodatno podkrepili zahtevo po odstranitvi avtomobilov, motociklov in skuterjev tako s pločnikov, kakor z vseh glavnih prometnih žil. Ravno tako naj bi udeleženciobotnega shoda zahtevali pocenitev parkirne na pokritih parkirskih, da jih bodo lahko vozniki v večjem številu izkoristili, pa se to, da bi uporabili vseh osem razpoložljivih naprav za monitorazo stopnje onesnaženosti.

NAD NOVIM PARKIRIŠČEM ZGRADILI MANJŠI PARK

Novi, lepši videz trga Perugino

V času, ko v našem mestu ne manjka polemik v zvezi s prometom, s tem, kako urejati vse, da bi bil »volk sit in koza cela«, je takorekoč v središču Trsta - na Trgu Perugino zraslo novo parkirišče.

Tam je bila dolga leta trznica, ob njej in v bližnjih ulicah pa so si vozniki, med katerimi jih je bilo veliko tudi z onstran meje, iskali parkirni prostor. Tezave so bile velike, tudi kazni za nepravilno parkiranje ni manjkalo, a kljub vsemu je bil to prostor, kjer so mnogi, na lahek ali težji način, našli prostor za parkiranje, tudi mnogi, ki so obiskovali prireditve v našem Kulturnem domu.

Sedaj stoji tu novo parkirišče z globokimi podzemeljskimi parkirnimi prostori, na vrhu, nekoliko višje, kot je bila nekoč trznica, pa so uredili prostor za počivališče, igrišče za otroke, nekakšno oazo v sedanjem tempu življenja. Kot kaže naša slika, posneta s terase Kulturnega doma (foto Mario Magajna), so med kamnite plošče, ki prekrivajo prostor, vsadili drevesa; ob njih so postavljene klopi, ljudje pa se začenejo na to novost počasi privajati.

Interesentov za stalna parkirišča je baje kar precej; odgovorni za nov parkirni prostor pa računajo na vse ti-

ste, ki bi se parkirišča poslužili samo za določen čas.

Naj bo tako, ali drugače, Trg Perugino je povsem spremenil svoj videz. Za tiste, ki ljubijo novosti, je to nekaj novega, lepega in koristnega. Za druge, ki živijo že leta v tem okraju, so vse te novosti močno sokantne.

Počasi se bodo eni in drugi privadi-

li. V teh novih predpisih o prometu skozi mestno središče, pa je treba pomisliti se na to; Trg Perugino je tik ob Ul. D'Annunzio, po kateri je voznja sedaj močno omejena. Kako potem priti na trg za parkiranje in kako se iz njega odpeljati? Toliko vprašanj in problemov, ki jih bo novo parkirišče prav gotovo zahtevalo.

Neva Lukes

LIKOVNA UMETNOST / V DIAMANTNI PALAČI V FERRARI

Na ogled opus nemškega simbolista Maxa Klingerja

Antološka razstava bo odprta do 15. junija

Ze dobrih dvajset let v Ferrari prirejajo razstave del slikarjev in kiparjev, katerih pomen presega krajevni okvir tega mesta med Bologno in Padovo. Med prvimi, ki so jim tu priredili pomembnejšo razstavo, je bil tudi nas rojak Zoran Mušič. Če brskamo med katalogi v knjigarni, ki je urejena v Diamantni palači, najdemo tudi Mušičevega. V kasnejših letih so se nekako specializirali v prirejanju razstav v sodelovanju z muzeji držav na Evropskem Vzhodu. V Ferrari smo si lahko prvič ogledali dela, ki so bila shranjena v muzejih Rusije ter drugih držav, ki so nekoc sodile v sovjetski blok. Seveda se niso omejili samo na te. Zanimivo pa je, da so prireditelji znali prav v

teh muzejih najti veliko del zahodnih umetnikov, za katera se drugi niso zanimali.

V zadnjih treh letih je nad 900.000 ljudi obiskalo razstave v tem mestu. Videli smo lahko dela Claudea Moneta in njegovih prijateljev, Marca Chagalla, italijanskih umetnikov dvajsetih let, Paula Gauguina in ruske avantgarde, arheoloske eksponate mesta Spina, itd.

Sedaj, samo se do 16. junija, si lahko v Palazzo dei Diamanti - Diamantni palači, ogledamo dela nemškega simbolista Maxa Klingerja. Razstavo so priredili v sodelovanju z muzejem lepih umetnosti v Liepzigu. Gre za prvo antološko razstavo tega umetnika, slikarja in kiparja, ki je

zivel v drugi polovici prejšnjega stoletja in prvi nasega, in za prvo razstavo, na kateri lahko vidimo Klingerjeva dela, ki jih hranijo v raznih muzejih in zasebnih zbirkah. Veliko njegovih del je bilo uniceh pod bombami v 2. svetovni vojni.

Max Klinger je bil zaverovan v antiko. To vidimo se zlasti v ilustracijah notnih del nekaterih znanih nemških komponistov. Na ogled pa so tudi njegovi kipi ter živobarvna oljnata dela, ki nas pripeljejo v sedanji čas in spominjajo na nekatere njegove sodobnike, ki so ustvarjali v Parizu. V Italiji ga je prvi reklamiral v dvajsetih letih takrat se mladi Giorgio De Chirico.

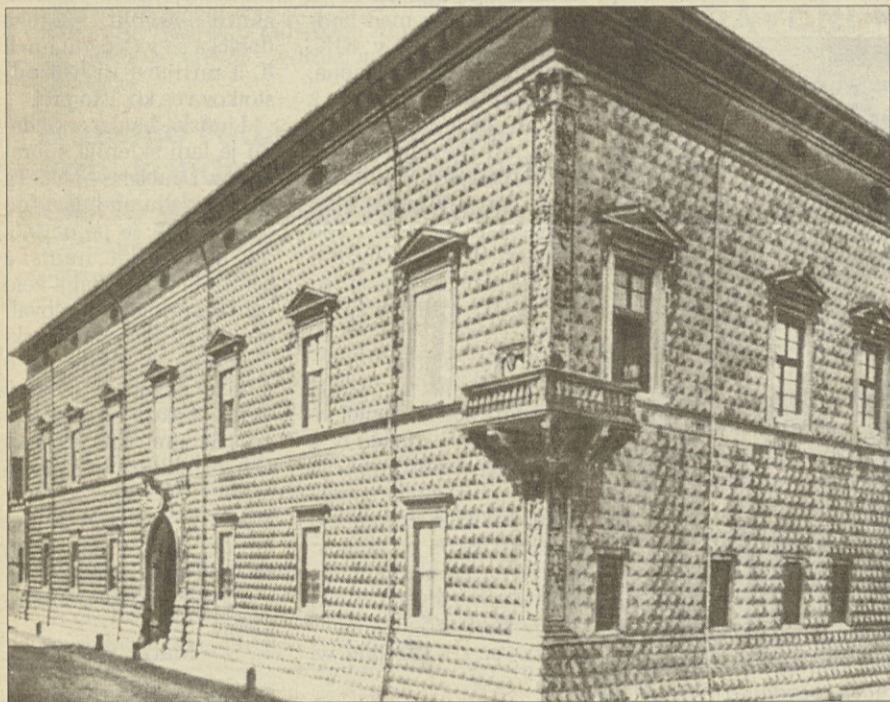
V casu razstave (odpr-

li so jo 17. marca) v Ferrari prirejajo koncerte, na katerih igrajo razni nemski in avstrijski ansambli.

V Diamantni palači pa je tacas odprta se ena razstava. Medtem ko so Klingerjeva dela v običajnih in znanih pritličnih prostorih, so v prvem nadstropju na ogled slikovna dela iz zbirk bogatih meščanov Ferrare. Nedaleč od tod, v starem gradu sredi mesta, pa so v začetku aprila odprli se razstavo ob stoti obletnici stripov. Otrokom znani junaki so tu prikazani v vsej njihovi slikovitosti. Ferrara se s takšno razstavo dodaja bolj znanim podobnim v Luccii in Trevisu.

Sicer pa bo tudi v naslednjih mesecih kulturno leto v Ferrari bogato. V Diamantni palači bodo 29. septembra (trajala bo do 19. januarja 1997) odprli razstavo o antičnih Pompejih. Posebnost razstave bo v tem, da bodo na njej dali poseben poudarek življenjskim razmeram v tem mestu pod Vezuvom. V palači Massari pa bodo letos imeli dve pomembni razstavi. Od 20. julija do 8. septembra bo tam razstava del Renata Guttusa. Priredili jo bodo v sodelovanju z Arhivom Guttusa iz Rima in Whitechapel Art Gallery iz Londona. Od 29. septembra do 19. januarja prihodnjega leta pa bo v isti palači razstava del znanega italijanskega umetnika Filippa de Pisisa. Rojen je bil v Ferrari, letos castijo stoletnico njegovega rojstva.

Marko Waltritsch

Diamantna palača v Ferrari gostuje razstava del Maxa Klingerja

ZBOROVSKO PETJE

Še zadnji koncerti Primorske poje

Od prihodnjega petka do nedelje še zadnje štiri pevske prireditve

S tržaškega koncerta Primorske poje, ki je bil prejšnjo soboto zvečer v Kulturnem domu (foto KROMA)

Primorska poje gre h kraju. Najvecja zborovska revija Primorske bo po velikonočnem premoru prihodnji konec tedna - od petka do nedelje - zabeležila se zadnje koncerte, od katerih bosta dva na tej strani meje, in sicer v Sovodnjah in na Trbizu. Spored zadnjih koncertov letošnje Primorske poje je naslednji:

SOVODNJE, Kulturni dom
petek, 12. aprila 1996, ob 20.30
MePZ Društva upokojencev Koper
DPZ Grlca - Budanje
MoPZ Pergula - Sv. Peter
MoPZ Kazimir Nanut - Kanal
MePZ Igo Gruden - Nabrezina
MePZ Maestral - Koper

KOVARID
sobota, 13. aprila 1996, ob 20. uri
ZPZ Društva upokojencev Idrija
ZPZ Ivan Grbec - Trst
MoPZ Ivan Panger - Korte
MoPZ Razpotje - Col
Komorni dekliski zbor Ilirska Bistrica

MePZ Primorec-Tabor Trebce-Opcine

GRACISCE
sobota, 13. aprila 1996, ob 20. uri
ZPZ Društva upokojencev Postojna
Lovski pevski zbor Dekani
MoPZ Pivka
MePZ Don Luxa - Bertoki
MoPZ Dragotin Kette - Ilirska Bistrica
MePZ Ciril Silic - Vrtojba

IDRIJA
nedelja, 14. aprila 1996, ob 17. uri
MePZ DFRD Nova Gorica
MoPZ Vesna - Kriz
MoPZ St. Maver
MePZ Rupa-Pec Gorica
Kvintet Sonček - Pivka
MePZ Jacobus Gallus - Trst

TRBIZ, Kulturni center
nedelja, 14. aprila 1996, ob 17. uri
Visarski kvintet - Ukve
MoPZ Trta - Miklavcevo
MoPZ Franc Zgonik - Branik
MoPZ Valentin Vodnik

NA FILMSKIH PLATNIH

Toy story, ali ko so igrače sila podobne človeku

Zgodba igralec ali Zgodba o igračah: tako bi se lahko glasil slovenski prevod najnovejšega Disneyevega filma, ki je ob Bozicu v Združenih državah prekoslil celo razvpitega Pocahontas.

Tema filma je sicer klasik otroške literature: ko ni gospodarja, igrače ozivijo in živijo svoje življenje, v katerem kažejo vse vrline in napake ljudi. To se dogaja tudi z igračami mladega Andyja, le da tokrat namesto kositrnih vojakov in punk iz cunj srečamo dinozavre, krompirje, pastirice in seveda kavbojce. Poglavar je seveda serif Woody, Andyjeva najljubša igrača. Ko pa dečku za rojstni dan podarijo prekrasnega Buzza, vesoljnega agenta, se ravnotežje v Andyjevi sobi podre. Woody je na novega prisleca ljubosumen, zato nehoti pahne Buzza skozi okno. Sosedov Sid pa je grozen deček, ki svoje igrače najraje priveže na petarde...

Drugi del zgodbe spominja na »odrasli« celovečerec, saj morata Woody in Buzz bezati pred najrazličnejšimi nevarnostmi, zasledujejo pa jih igrače, Sid in prava »pošast«, Sidov pes. Toy Story je seveda namenjen predvsem otrokom, vendar bo razveselil tudi odrasle, ker je Disney izbrala čisto posebno snemalno tehniko. Ves film je bil namreč izdelan z

racunalnikom, kar mu daje »svojevrsno« podobo.

Uporaba racunalnika pri snemanju filmov, pa naj bodo to risanke ali igrani filmi, ni seveda več novost za nikogar, vendar pa je Toy Story prvi, ki je bil delan izključno z racunalnikom: nobenih kamer, nobenih igralcev, samo režiser, scenarist in ekipa prvovrstnih programerjev.

Nastali so tako nepozabni junaki: Woody, ljubosumni serif, tehnično zastarela igrača, vesoljni Ranger Buzz, ki sploh ne ve, da je igrača, predvsem pa Sid, negativni junak, ki svoje igrače secira in sestavlja drugace: dobro poglejte Sidove »igrače«, so res vredne vaše pozornosti.

Odraslih v tem svetu ni: Andyjeva mama ima čisto postransko vlogo, vidimo samo njene noge, drugace pa so v filmu samo otroci in... igrače.

Se nekaj: film uvaja, po že ustaljeni tradiciji Walta Disneya, kratkometražec, ki tokrat ne ponuja že znanih Disneyevih junakov, temveč Rogerja Rabbitta. Roger mora namreč čuvati nevarnega Baby Hermanna, ki močno spominja na junake Werner Brosa, kot so Willy Coyote, Silvestro, Tom in Jerry. Leta pa so minila...

Nadja Rebec

NARODNO-ZABAVNA GLASBA

Kraški kvintet se uveljavlja

Nasi ljudje radi poslušajo narodno, pa tudi moderno zabavno glasbo. Zato ansamblom, ki se s to zvrstjo glasbe ukvarjajo, ne manjka dela, niti priznanj. Kraški kvintet smo že poslušali; zadnjic v Mavhinjah, ko je igral zenskam ob 8. marcu. Tako lepo in prijetno vzdusje so znali ustvariti, da se je zabava zaključila tja neke ob treh ponoci in se mi smo bili tako navdušeni, da smo jim rekli - pridite k nam na pogovor.

In res se je zglasil v našem urednistvu Goran Kocman, ki igra v ansamblu kitaro. Najprej nam je nanizal imena ostalih članov kvinteta, ki so Miran Kante - trobenta, Diego Ivancic - klarinet in sax, Janez Belicic - harmonika/klaviature, Martin Andolsek bariton/bas kitaro in sedaj tudi Braco Koren kot pevec.

Godci prihajajo od Banov, Ferlugov, Opcin, Praprota in Trebč; Braco, sin

priznanega slovenskega ustvarjalca narodno zabavne glasbe Franca Korena, pa prihaja k nam iz Ljubljane, potem, ko je pet let sodeloval pri znanem Alnepskem kvintetu ter sta na primer skladbi »Na brezjah že zvon zvoni« in »Ave Maria zvoni«, v katerih poje, ze stalnici na programu radijske »Glasbe po zeljah«.

Kot so po svojem izvoru

iz raznih krajev, tako so tudi različnih poklicev. Eden je zidar, drugi student, tretji trgovski potnik, pa se radijski napovedovalec in se svobodni poklic, medtem ko je Braco na svojem področju že profesionalac.

»Imeli smo že vrsto nastopov in nacrtujemo sezono vse tja do septembra. 8. in 14. aprila bomo na primer nastopali na prazniku pomladi v Doberdolu, 28.

aprila v Rupi; za mesec maj pa se se dogovarjamo. Na vsak način bomo imeli skupno vsaj stideset nastopov. Zelo radi nas imajo na Goriskem, lepo nas sprejemajo tudi doma. Janez Belicic je nekaksen nas vodja. Imamo vaje v Praprotu dvakrat, včasih pa tudi trikrat tedensko ter imamo nastudiranih okrog 90 skladb, slovenskih, italijanskih, pa tudi angleških.«

Skupina namerava do konca leta posneti v Sloveniji svojo prvo kaseto. Seveda bo to lepo priznanje za kvintet, ki si zeli cim vec kontakta s publiko in ji zeli s svojim igranjem nuditi cim vec zabave in sprostitve.

»Braco je prisel k nam najprej v pomoč. Tu pri nas pa se je tako dobro vzel, da upamo, da ga bomo v svoji sredi obdržali. Zelimo si, da bi bili nasi ljudje z nami in naso glasbo zadovoljni. Potem bomo tudi mi.«

Neva Lukeš

FILIPINI / NEOBIČAJNA VERSKA GOREČNOST NA VELIKI PETEK

Pribijajo jih na križ kot nekoč Kristusa

Med njimi pa niso samo Filipinci temveč tudi tujci

CUTUD - Enajst ljudi, med njimi tudi nekega Japonca, so v tem filipinskem mestu včeraj, na veliki petek, v navzočnosti več domačinov in turistov pribili na lesene križe. Schinichiro Kaneko, 28-letni japonski katolik iz Tokija (na zgornji sliki AP), je stokal ob bolečin, ko so zebli prebodni njegovi dlani. Spektakel se je dogajal ob sončnem zahodu v bližini severnofilipinskega mesta San Fernando. Kaneko, oblečen kot poveljnik centurije, je kljub opozorilom lokalnih oblasti o trpljenju in morebitni smrti zatrdil, da se je za krizanje odločil prostovoljno. Po desetih minutah so ga sneli s križa; pred zbranimi, ki so želeli videti, kaksno je bilo Kristusovo krizanje pred dva tisoč leti, se je spostljivo priklonil. Kaneko naj bi želel biti krizan zato, da bi s svojim dejanjem pomagal hudo bolnemu bratu. Drugi ljudje, ki so jih pribili na križe, vsi Filipinci, so zdržali petnajst minut, njihove krvave rane pa so potem izprali s tekočino iz zdravilnih rastlin, med njimi pa je bi-

la tudi Filipinka Ampera Santos.

Antoinette Bruin, 25-letna turistka iz Rotterdama, ki je tudi spremljala krizanje, je menila, da so nekateri verniki preveč goreči, britanskega turista, londonskega poslovneza Georgea Morgana, pa je bolj skrbela morebitna okužba z virusom HIV. »Zanimivo je spoznati tukajšnje navade, vendar bi morali biti ljudje bolj previdni, saj lahko pride do okužbe,« je poudaril

Morgan. Organizatorji prireditve so zagotovili, da so uporabili čisto nove, 12,5 centimetra dolge zeblice in da torej ni nevarnosti za okužbo. Roland Ocampo, ki je bil letos krizan že sedmic, je izjavil, da bo to zaradi svoje vdanosti Bogu počel tudi v prihodnje. Zbranim fotografom in novinarjem je z glasom, ki je izražal bolečino, povedal, da se je letos odločil za to dejanje, ker je porod njegove zene potekal brez težav. Več sto

Filipincev se je z bambusovimi in drugimi bici iz ostrih trav bicalo do krvi. S tem ritualom so se po izjavah lokalnih oblasti kaznovali za bozje trpljenje.

Na cesti, ki pelje do mesta krizanja, je bilo veliko stojnic; prodajalci so si zadovoljno meli roke, saj so prodali veliko brezalkoholnih pijač, na zaru pečenega krompirja in trdo kuhanih jajc. Krizanje si je prislo ogledat tudi več tisoč turistov iz Združenih

držav Amerike, Japonske in Evrope. Vsi so želeli biti čim bližje dogodku, da bi ga obeležili s kamerami in fotografskimi aparati.

NOVICE

Policist je žensko najprej rešil sedaj pa hoče odškodnino

MIAMI - Ameriški policist žensko, ki jo je rešil pred nasilnim mozem, zdaj toži. Tudi ona naj bi bila namreč sokriva za dogodek, zaradi katerega je moz postave dobil trajno poškodbo roke. Aprila 1994 je Mark Bayers z roko razbil steklo, da bi jo rešil pred napadalnim mozem Anthonyjem, s katerim ni več zivela. Ženska je bila v življenjski nevarnosti, saj je nasilnez pred tem že ubil njenega ljubimca. Policist, ki so ga za to dejanje pohvalili, pa zdaj oba zakonca toži in zahteva odškodnino. Pri tem opozarja, da je ženska moza varala. Dodaja, da ni pravčasno poklicala policije, čeprav je vedela, da moz prihaja oborožen. Kljub kirurškemu posegu s poškodovano roko ne more uporabljati pistole in na delovnem mestu so ga zato premestili med pisarniske delavce.

Pisma mlade Elizabete na dražbi

LONDON - V Angliji bodo 25. aprila na dražbi ponudili tri pisma britanske kraljice Elizabete II., ki jih je pisala prijateljici v času zaroke s princem Filipom, je poročal britanski tisk. V pismih 13-letna Elizabeta piše o prvem srečanju z 18-letnim poročnikom Mountbattonom, kasnejšim princem Filipom, do katerega je prislo leta 1939. Pokojna Betty Shew, s katero si je Elizabeta dopisovala, je takrat pisala knjigo o kraljevski rodbini. Neki sorodnik je ta pisma podedoval in jih ponudil v prodajo na dražbi v Clevedonu pri Bristolu. Strokovnjaki menijo, da bodo dosegla ceno približno tisoč funtov.

Smeti kot turistična atrakcija

NEW YORK - Med najbolj neobičajne turistične zanimivosti New Yorka zagotovo sodi največje smetišče na svetu Fresh Kills. Mestni zupan Rudolph Giuliani meni, da je »nesmiselno in neumno«, da turistične agencije vozijo obiskovalce na ogled smetišča, zato naj to »turistično zanimivost« crtajo s programa. Mestna sanitarna oblast je agencijam predlagala ogled smetišča z utemeljitvijo, da naj ljudje spoznajo, koliko smeti se nabere v mestu, saj naj bi bili po obisku ogromnih depojev smeti bolj naklonjeni reciklazi. Na 1214 hektarjev veliko smetišče vsak dan odlozijo približno 14 tisoč ton odpadkov, s katerimi se hranijo galebi in občasno tudi plesasti orli.

Prekooceanska ladja oplazila koralni greben pred Akabo

AMAN - V ozini med Sarm-el-Seikom in otokom Tiran pred vhomom v Akabski zaliv je prekooceanska ladja Royal Viking Sun, britanske družbe Cunard, oplazila koralni greben, ki ji je poškodoval vijake. Kot je sporočil kapitan, ni bil na ladji nihče od 950 turistov in članov posadke poškodovan. Ladja se je nekoliko nagnila, nagib pa so kasneje popravili, tako da jo bodo sedaj vlačili z lahkoto povleklci do Akabe.

Skrajneži so se začeli pogajati

WASHINGTON - Po enajstih dneh so »svobodnjaki« (Freemen) z nekega utrjenega renca pri mestu Jordan v Montani (na sliki AP) pristali na pogajanja z upravnimi in političnimi predstavniki zvezne države Montana. Rezultati teh prvih pogovorov niso znani, vsekakor je ameriška zvezna policija FBI se okrepila svoje sile okrog renca, ker se boji, da bi skrajnezem priskočili na pomoč pripadniki paravojskih desničarskih organizacij. V utrjeni kmetiji je baje kakih 20 ljudi, med katerimi so tudi ženske in otro-

ci. Obleganci so se kot kaže že dalj časa pripravili na poseg zvezne policije. Na rencu imajo po trditvah sosedov dovolj hrane, goriva in streliva, tako da lahko vzdržijo večtedensko obleganje. Policija je renc obkolila, ker pripadniki te organizacije ne priznavajo ne zvezne in ne republiške oblasti in zato ne plačujejo davkov. Krajevne oblasti sedaj iščejo kompromis, ker se bojijo, da bi se poseg zvezne policije izrodil v oboroženi spopad z nepredvidljivimi posledicami, ki bi se okrepil ameriške skrajneže.

PO NESREČI AMERIŠKEGA LETALA PRI DUBROVNIKU

Trupla bodo lahko identificirali šele v ZDA

Preiskovalne komisije delajo s polno paro

DUBROVNIK (Reuter) - Reševalni helikopterji so na dubrovniško letališče prepeljali vseh 35 trupel z bližnje gore, kamor je strmoglavilo ameriško letalo, na katerem je bil tudi ameriški sekretar za trgovino Ron Brown, ki je vodil delegacijo ameriških poslovnežev in vladnih uradnikov.

»Trupla smo s kraja nesreče prepeljali v improvizirano mrtvašnico na dubrovniškem letališču.« je dejal ameriški polkovnik Mark Brzozowski. Danes jih bodo prepeljali v ZDA, kjer jih bodo identificirali. Reševalno operacijo in

prevoz trupel v ZDA bo nadzoroval tudi namestnik ameriškega sekretarja za trgovino Robert Taft. »Ameriška preiskovalna komisija je se vedno na kraju nesreče in nadaljuje preiskavo.« je dejal Brzozowski. »Preučujejo razbi-

tine in okolico, da bi odkrili, zakaj je prišlo do nesreče, in da bi preprečili podobne dogodke v prihodnosti.« Ameriško letalo s sekretarjem Brownom je v sredo med neurjem strmoglavilo med približevanjem Dubrovniku, kamor je ameriška delegacija pršla na sestanek s hrvaskimi poslovneži in predstavniki oblasti. Poleg šestčlanske posadke in Browna je v nesreči izgubilo življenje tudi dvanajst ameriških poslovnežev, dvanajst ameriških vladnih uradnikov, predstavnik Evropske banke za obnovo in razvoj, novinar New York Timesa, hrvaski poslovnež in hrvaski fotograf. Neurje in težko dostopen teren sta precej otežila reševalno akcijo, saj helikopterji niso mogli pristati na kraju nesreče. Očividci poročajo, da so številna trupla precej zmalicena, tako da bo identifikacija mogoča šele v ZDA. Francoski major Olivier Rostain, ki je vodil reševalno akcijo, je poročal, da so na kraju nesreče arretirali tri domačine, ki so plenili razbitino, in jih predali lokalnim oblastem, ki pa niso hotele potrditi incidenta. Danes

Ameriški vojaški helikopterji so ves dan odvažali posmrtno ostanke ponesrečencev (Reuter)

bodo v Dubrovniku organizirali krajsko žalno slovesnost, ki se je bo udeležil tudi hrvaski predsednik Franjo Tuđman.

V severni Bosni pa so bili v eksploziji dveh min ranjeni trije poljski vojaki iz enot Ifo- rja. Kot je včeraj v Varšavi povedal poljski obrambni

minister Eugeniusz Mleczak, je do eksplozije prišlo približno 20 kilometrov zahodno od Doboja, po vsej verjetnosti pa ni slo za nesrečo. Obstaja namreč velika verjetnost, da so bile mine namenoma postavljene na že očiščena minska polja, je povedal Mlec-

zak. Vojake so nemudoma odpeljali v norveško vojaško bolnišnico in so zunaj smrtne nevarnosti. Vzroke nesreče se raziskujejo. Bosanski Srbi in muslimanska stran naj bi včeraj začeli nova pogajanja o razdelitvi sarajevske četrti Dobrinja. Na teh pogajanjih

naj bi odpravili absurde, do katerih je prišlo pri določanju razmejnih črt v omenjeni četrti, saj meja ponekod seka celo stanovanjske hiše. Zaradi takšne resitve, ki je bila sprejeta na pogajanjih v Daytonu, v omenjeni četrti vlada velika napetost.

Najbolj priljubljen bosanski politik je Haris Silajdžić

SARAJEVO - Najnovejša raziskava javnega mnenja, katere izide so včeraj objavili sarajevski mediji, je pokazala, da je najbolj priljubljen politik v muslimanskem delu Bosne in Hercegovine nekdanji premier Haris Silajdžić. Zanj se je namreč izreklo kar 40 odstotkov vprašanih, medtem ko je predsednika Alijo Izetbegovića podprlo »le« 26 odstotkov udeležencev ankete, v kateri je sodelovalo pet tisoč ljudi. Na vprašanje, kateri stranki bi oddali glas, če bi bile danes parlamentarne volitve, si je večina anketirancev izbrala »Stranko za Bosno«, torej nastajajočo stranko Harisa Silajdžića, ki naj bi bila liberalno, protinacionalistično usmerjena.

POZIVI K PREPOVEDI PROTIPEHOTNIH MIN SO VSE GLASNEJŠI

Mine so pomembne le za vojaške proračune

WASHINGTON - Rusija je v tork onemogocila konsenz na pogajanjih o ureditvi področja mednarodne trgovine z orožjem in vojaško opremo, ki so potekala na Dunaju in naj bi bila uvod v prvo celovito ureditev nadzora izvoza orožja po koncu hladne vojne. Države, pogodbene članice wassanaarske pogodbe, ki ureja režim trgovine z orožjem, so sprejele Rusijo medse, a ta ni pripravljena sprejeti določenih standardov. Ruski veto pomeni precejšen udarec za poskuse, da bi uredili to področje, saj so morali pogajanja odložiti do julija. Dunajski sestanek naj bi bil začetek oblikovanja novega foruma za nadzor oboroževanja, ki naj bi nadomestil relikv hladne vojne COCOM. O pomembnosti nadzora nad oboroževanjem in prepovedi določenih bojnih sredstev je v Newsweeku svoje mnenje predstavil nekdanji vojak David H. Hackworth.

Februarja letos je narednik Donald A. Dugan izgubil življenje med opravljanjem dolžnosti v sestavi Ifo-rjevih mirovniških sil v Bosni. Protipehotno mino, ki jo je hotel ameriški veteran deaktivirati, je razneslo v njegovih rokah. Eksplozija je poslala kos jeklene naprave za deaktivacijo v njegov obraz. Na številnih bojiščih po vsem svetu sem v zadnjih 50 letih videl na tisoče vojakov in civilistov, ki so izgubili življenje zaradi protipehotnih min. V severni Italiji, kjer sem ob koncu druge svetovne vojne služil kot petnajstletnik, sem videl, kako je mina mojemu stotniku odtrgala nogo. Januarja letos sem se v Bosni le za nekaj minut izognil eksploziji mine, v kateri bi lahko tudi sam izgubil življenje. Toda nikoli se nisem videl bitke, katere izid bi bil odvisen od protipehotnih min. Mine so grdo in neučinkovito orožje, ki bi ga morali prepovedati.

Mine so orožje, ki ne izbirajo žrtve. Ne ubijajo le med bitkami, temveč tudi desetletja po koncu spopadov.

Tehnologija je sicer napredovala in nekatere sodobne mine so lahko programirane tako, da jih avtomatično raznese nekaj tednov ali mesecev po tem, ko so jih vkopali. S tem je nekoliko zmanjšana možnost, da bi bile žrtve min civilisti po koncu vojne. Toda protipehotne mine niso »pametno orožje«. Ne znajo razlikovati med dobrimi in slabimi fanti, med vojniki in civilisti, med odraslimi in otroki. In nekaterih sploh ne raznese. Kjer po bojnih poljih leži na milijone min, ki so jih raztresle sprte vojske, je tudi majhen odstotek min, ki jih ne raznese, izredna nevarnost za nedolžne civiliste, ki se jim niti ne sanja, da jih za naslednjim grmom čaka nevarnost.

Od vseh smrtonosnih naprav, ki jih uporabljajo na bojiščih, so protipehotne mine najbolj nehumane. Med vojno so žrtve predvsem mladi ljudje, ki jim luč življenja ugasne v trenutku ali pa jim ugaša počasi v pohabljenosti. Tudi vojake, ki preživijo minska polja brez praske, ta izkušnja teži v nočnih morah. Za številne

primere postravmatskih stresov, zelo resne duševne bolezni, je razlog prav strah pred minami. Se leta zatem lahko običajen sprehod po parku oživi spomin na tedaj grozo. Kaj se skriva pod tem listjem? Ali si upam stopiti na tisto sveže prekopano zemljo? Sprehodite se prek minskega polja - in nikoli več ne boste mladi.

Med korejsko vojno je nekaj deset tisoč vojakov na obeh straneh izgubilo življenje zaradi min. Precej jih je stopilo na mine, ki jih je njihova stran postavila v naglici in jih ni nikoli označila na nacrtih minskih polj. Kot 21-letni poročnik sem leta 1952 moral očistiti pot prek nekega minskega polja, ki ga med postavljanjem min naša vojska ni označila. S polkovnikom, ki mi je to ukazal, sem se prepiral o smiselnosti takega početja, saj je bila zemlja zmazana in pokrita s snegom. Ker poročniki zelo redko zmagajo v besednih dvobojih s polkovniki, smo morali nalogo izpolniti. Delo je potekalo normalno, dokler ni narednika Simmons presenetila »poskočna Betty«, ki je nenadoma »skocila« iz zemlje in mu raznesla glavo. Medtem ko sem s svojega obraza čistil njegovo kri in mozgane, je neki neizkušeni vojak izgubil nadzor nad sabo, skočil na minsko polje in se začel dreti: »Nasel bom te pofukane mine. Nasel bom te pofukane mine.« Takoj so ga prijeli in odpeljali v bolnišnico.

Tudi v Vietnamu je ameriška vojska uporabljala protipehotne mine povsem neodgovorno ter jih brez pamei in naključno trosila po

tropskih gozdovih. Nasprotnik se je kaj kmalu naučil deaktivirati te naprave in jih reciklirati za uporabo proti nam. Bataljon, ki sem ga vodil, je v enem letu izgubil več kot 1800 vojakov, ki so večinoma izgubili življenje prav zaradi recikliranih ameriških min. Mine ne morejo same zavarovati boka ali omogočiti obrambe nekega

ozemlja. Če naj bodo minska polja vsaj malo učinkovita, jih mora nadzorovati prijateljska vojska, ki lahko odvrne poskuse nasprotnikov, da bi polje očistili.

Mine niso nikoli ustavile nobene moje enote, ki je imela določeno nalogo - ali nasprotnika, ki je hotel priti na naše območje. Vsi, ki so kdaj bili v vojni - se posebej

v Koreji ali Vietnamu -, so že videli nasprotnikove vojake, ki so prek minskih polj in bodeče zice vstopili na njihovo območje. Med korejsko vojno sem doživel pravi val Kitajcev, ki so nas napadli na dobro utrjenih položajih. Imeli smo ogromno orožja in bili vkopani, pred našimi položaji pa je bilo gosto posejano minsko

polje. Kitajcev je bilo devetkrat več kot nas in se niso niti za trenutek ustavili med pohodom prek minskega polja. Nekaj ur zatem so bili že nekaj kilometrov za našimi hrbti in edina možnost, da se izognemo popolni obkolitvi, je bil umik prek lastnega minskega polja, ki je bilo medtem že dobera razredčeno. Med umikom smo zaradi min izgubili dva vojaka.

Številni generali, zlasti tisti, ki sedijo za pisalnimi mizami, zagovarjajo uporabo protipehotnih min. Poveljniki, ki so se udeležili pravih bojev, pa se zavzemajo za njihovo prepoved. Vsakršna morebitna izguba na obrambnem polju bo nadoknadena s sodobnim napadalnim orožjem. »Mine niso pomembne za obrambo,« je dejal neki general. »So pa pomembne za proračun.« Za leto 1996 ameriški proračun namenja 89 milijonov dolarjev za nakup in izdelavo min. Zdaj se bo vojska seveda borila do zadnjega penija.

Številni upokojeni generali pa se zavzemajo za prepoved min in z njimi se povsem strinjam. Vlade lahko razglasijo mine za ilegalne, prav tako, kot so prepovedale kemično orožje. Seveda jih bodo barabe, kot sta Sadam Husein in Ratko Mladić, se vedno uporabljale, toda uporabnike - prav tako kot izdelovalce in trgovce - lahko odkrijejo in kaznujejo na mednarodnih sodiščih. Če bo do tega prišlo, bodo sle protipehotne mine po stopinjah kemičnega orožja. Na to bom seveda nazdravil, tako kot večina vojnih veteranov.

Odkrivanje min, ki ne poznajo konca sovražnosti, je hudo mukotrpno in nevarno delo

BOJI V ČEČENIJI SO SE RAZVNELI S ŠE VEČJO SILOVITOSTJO

Hude izgube ruske vojske

Uporniki naj bi sestrelili tudi ruski jurišnik Su-25

GROZNI (Reuter) - Čecenski uporniki so zadali velike izgube ruskim enotam, ki so hotele včeraj zlomiti vojaško moč separatistov, medtem ko je vojaško poveljstvo v Moskvi pripravljalo nove politične poteze. Predsednik ruske vlade Viktor Cernomirdin naj bi kmalu vodil prvo sejo posebne komisije, ki jo je ustanovil ruski predsednik in naj bi našla pot do konca 16-mesečnega spora.

V nočnih bojih v vasi Gojsko na jugu države je življenje izgubilo več kot 30 ruskih vojakov, 67 pa jih je bilo ranjenih. Vojaški viri poročajo, da pogrešajo se 25 vojakov. Uporniki so poleg tega z ročnim minometom Stinger, ameriške izdelave, sestrelili ruski bombnik Suhoj Su-25. To so bile doslej najhujše izgube ruske vojske po začetku ofenzive čecenskih upornikov pod vodstvom nekdanjega čecenskega predsednika Džoharja Dudajeva, ki skušajo osvojiti prestolnico Grozni.

Očividci poročajo tudi o obstreljevanju in hudih bojih v gorski vasi Vedeno na jugovzhodu države, kjer so separatisti izredno močni. Predstavniki marionetne čecenske vlade, ki jo je po invaziji na kavkasko republiko po-

stavila Moskva, so sporočili, da se pogajajo z vodstvom borcev za neodvisnost, da bi civilistom iz vasi Vedeno omogočili prestop frontne crte in pobeg na varno. Prišlo je tudi do novih spopadov na zahodu in severozahodu, kjer poročajo o obstreljevanju vasi s topništvo in iz zraka. Nadaljuje se tudi obleganje Sazalija, kjer ruska vojska izvaja preiskavo o torkovnem incidentu, ko je prišlo do močnega obstreljevanja vasi, potem ko so vasko starešine in ruska vojska podpisali premirje.

Jelcin je v nedeljo sicer ukazal ruskim enotam, naj prenehajo z vseni vojaškimi operacijami, kar naj bi bil uvod v njegov novi mirovni nacrt. Poveljstvo ruske vojske v Čeceniji pa sporoča, da bodo nadalje-

vali posebne operacije proti teroristom. Na prvem sestanku posebne komisije pod vodstvom predsednika vlade Cernomirdina naj bi si najprej razdelili delo. Komisijo bodo sestavljali vodilni poslanci in voditelji nekaterih ruskih pokrajin, vključno s predsednikom Tatarstana, pokrajine z močno avtonomijo v osrednji Rusiji, ki jo številni opazovalci omenjajo kot morebiten vzorec za resitev čecenskega vprašanja. Prav tatarstanski predsednik Mintimer Šajmijev naj bi bil največji kandidat za mirovnega posrednika med Jelcinom in Dudajevom.

Raziskave javnega mnenja kažejo, da je resitev čecenskega vprašanja eno ključnih področij predvolilnega boja. Kar 62 odstotkov vprašanih namreč meni, da je resitev tega vprašanja najpomembnejša naloga ruske politike. Na drugo mesto postavljajo skrb za red in mir, na tretje pa vrnitev ugleda, ki ga je nekotimel sovjetski imperij.

Mavrični bojnik spet na prostosti

AUCKLAND (Reuter) - Ladji mednarodne okoljevarstvene organizacije Greenpeace, Mavrični bojnik II (na sliki, telefoto: Reuter) in MV Greenpeace, sta včeraj po šestih mesecih, odkar ju je pri atolu Mururoa zasegla francoska mornarica, pripluli v aucklandsko pristanišče na Novi Zelandiji. Posadki ladij trdita, da so Francozi namenoma poskodovali obe plovili, predvsem navigacijsko in računalniško opremo. Predstavniki Greenpeacea so povedali, da sta ladji na prvi pogled nedotaknjeni, po podrobnejšem pregledu pa so ugotovili, da so pretrgani številni kabli, v računalnikih ni več procesorjev, poskodovana pa je tudi električna napeljava. Greenpeace napoveduje tožbo proti francoski vladi, s katero namerava doseči povrnitev povzročenih škod. Tiskovni predstavnik francoskega obrambnega ministrstva je povedal, da je mornarica dobro vzdrževala ladji, njeni tehniki pa so izvedli samo tista popravila, ki so nujno potrebna za var-

nost plovbe. »Greenpeace je kršil naše zakone, zato je res nesmiselno, da se zdaj v javnosti predstavlja kot žrtev,« je se povedal tiskovni predstavnik.

Več uspeha pa imajo mednarodni borci za varstvo okolja v Rusiji. Tamkajšnje vrhovno sodišče je na predlog Greenpeacea razveljavilo dekret predsednika Borisa Jelcina, s katerim je dovolil, da tovarna Gorno Himčeski v sibirskem Železnogorsku sprejme v predelavo jedrske odpadke iz tujine. Ruski zakoni prepovedujejo skladiščenje uvoženih jedrskih odpadkov, v primeru sibirskotovarne pa naj bi tam obrat za predelavo sele zgradili. »Če bodo zgradili tovarno, potem lahko uvozijo odpadke, vendar zdaj sploh se nimajo finančnih sredstev, zato tega skladiščenja ne morejo predstaviti kot samočasno skladiščenje odpadkov, ki je po zakonu dovoljeno,« je razložil ozadje dogodka Oleg Kuznecov, predstavnik ruskega Greenpeacea.

LOV NA PREŽIVELE PRIČE POKOLOV V RUANDI

Novo obdobje »tihega genocida«

NAIROBI (Reuter, dpa) - Skupina za človekove pravice v Afriki - sedež ima v Londonu - je v svojem poročilu Ubijanje dokazov zapisala, da so množični ruandski morilci se vedno na prostosti, kjer nadaljujejo svoje nezapisane početje. Tokrat, dve leti po genocidu nad Tutsiji, se ukvarjajo z izvajanjem »tihega genocida«.

»Po dveh letih so genocidni skrajneži se vedno dejavni. Lovijo in morijo ljudi, ki so prezeli genocid, izvajajo pa tudi pritisk nad Hutuji, ki jih želijo prisiliti k molku; če je treba, jih tudi ubijejo,« piše v omenjenem poročilu. »To je nevidni genocid, ki so ga prezrele vse mednarodne organizacije in tudi večina prebivalcev Ruande.«

Skupina za človekove pravice v Afriki pa le bežno omenja zlorabe človekovih pravic, za katere je odgovorna Ruandska domoljubna vojska pod vodstvom Tutsijev, ki je leta 1994 prevzela oblast in ustavila genocid nad Tutsiji in zmernimi Hutuji, ki so ga izvajale hutujske oborožene sile, milice in kriminalne združbe.

Humanitarni delavci sumijo, da so nekateri osumljeni morilci celo med hutujskimi begunci, ki se pod okriljem ZN iz zairskih zatocišč vračajo v Ruando. Omenjeni morilci naj bi v domovini poskusali odkriti, ali je morebiti ostal živ se kaksen Tutsi, ki bi jih lahko obtožil izvajanja genocida. Poročilo omenja 25 umorov, devet poskusov umora ter več posilstev in nasilnih napadov na Tutsije, ki so prezivali genocid. Število umorov se je letos še povečalo. V poročilu piše, da je Ephrem Mamuhornya, ki se je po genocidu vrnil domov, prijavil nekaj ljudi, za katere je trdil, da so mu ubili dva otroka. Omenjene ljudi so za kratek čas pripravili, ko pa so jih izpustili, so takoj ubili Mamuhornya. »Oceta so odvedli iz hiše in ga pretepli. Nato so ga ustrelili v prsi in mu z mečem prerezali vrat. Vrnili so se v hišo, da bi ubili se mater. Tudi njo so ustrelili. Mislili so, da je mrtva, zato so odsli, rekoc: 'Svoj cilj smo dosegli, '« pripoveduje 17-letna Ephremova hči Marie Gorette Murehatate. Njena mama je bila »na srečo« le huje ranjena. Prezivali Tutsiji iz vseh delov pripovedujejo podobne zgodbe o tem, kako so jim pobijali sorodnike in sosede. »Upam si trditi, da nas lovijo zato, ker smo imeli dovolj poguma, da smo se jim uprli, zahtevali nazaj svoje domove in začeli spet normalno živeti,« je dejal Patrice Nksui, ki ga je februarja lani preteplo šest moskih.

Poročilo pravi, da preživele Tutsije ubijajo na najstrašnejše načine. Na deželi ljudi pokončajo z mačetami oziroma sekirami ali jih do smrti pretepejo s kiji, »okrašenimi« z žebli. Morilci pa postavijo vse bolj predrzni in so začeli pobijati tudi že v mestih. Helene Mukanenzi so na primer v njenem stanovanju prerezali vrat, ko je nekega človeka prepoznala kot pripadnika ene od milic.

Medtem pa se morajo Tutsiji boriti se z izredno slabim gospodarskim položajem, saj so, preden so jih izgnali, porušili njihove

domove, zažgali premoženje in pokradli pridelke. »Veliko ljudi, ki so si umazali roke z genocidom, je se vedno na odgovornih položajih v javnih službah in lokalnih oblasteh,« pravi poročilo Skupine za človekove pravice v Afriki. »Prezivelim in pričam je treba takoj zagotoviti zaščito in pomoč, tiste, ki se vedno izvajajo genocid, pa je treba poloviti in jih spraviti pred sodišče.« V ruandskih ječah se že zdaj gnete skoraj 70 tisoč hutujskih osumljencev, obtoženih sodelovanja pri množičnih pobojih.

Ruandski zapori so polni osumljencev (Reuter)

NOVICE

Pokol na ulicah Mogadiša

MOGADIŠ (Reuter) - Spopadi med sprtimi somalskimi frakcijami so se včeraj sprevrgli v prvi pokol na ulicah Mogadiša. Življenje naj bi izgubilo več kot 75 ljudi, med njimi 40 borcev nekdanjih zaveznikov Mohameda Faraha Aidida in Osmana Alija Hasana Ata. Ranjenih naj bi bilo 85 ljudi, ki pa jih ne morejo oskrbeti, saj so zaradi spopadov vse tri bolnišnice morale prenehati z delom. Iz južnega dela somalske prestolnice se valijo kolone beguncev, kljub temu pa je nekaj civilistov ostalo ujetih v spopade. Minometni izstrelki so padli tudi na glavno mogadiško tržnico Bakara. Po prvih podatkih je življenje izgubilo 30 civilistov. Obracun s pehotnim orožjem je ustavil tudi konvoj z evropsko posrednico Emmo Bonino, ki pa je na srečo odnesla celo kožo.

Odpor proti kitajsko-ruskemu dogovoru o meji

MOSKVA (STA, dpa) - Mejna uredba, o kateri sta se leta 1991 dogovorila Peking in Moskva, da bi končala dolgoletni spor zaradi poteka meje med državama, sproža v Rusiji vse večji odpor. Ruske tiskovne agencije so včeraj iz Vladivostoka na Daljnem vzhodu sporočile, da je predsedujoči pristojne ruske komisije, generalmajor Valerij Rosov, odstopil s svojega položaja v protest proti predaji delov ozemlja Kitajski. Dogovor namreč predvideva, da naj bi Rusija Kitajsko predala približno 1500 hektarjev zemlje vzdolž meje. Po mnenju Rosova je mejno ozemlje s Kitajsko in Severno Korejo ob reki Tuman-gang strategijskega pomena, predaja pa bi bila v nasprotju z ruskimi nacionalnimi interesi.

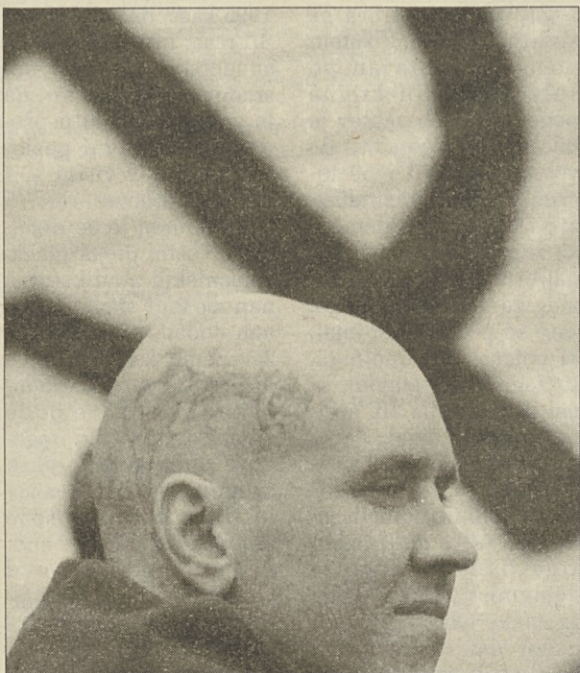
Na Šrilanki še vedno vre

KOLOMBO (STA, dpa) - Tamilski uporniki so včeraj na vzhodu Šrilanke na območju Ampara iz zasede napadli policijsko patroljo. Pri tem so sestnajst policistov ubili, dva pa ranili, so sporočili srilanski vojaški viri. V zadnjih dveh mesecih s tega območja poročajo o vse večjem številu tovrstnih incidentov. Po podatkih obrambnega ministrstva pa naj bi vladne sile včeraj v vojaški akciji ubile 43 upornikov.

Pogajanja med Prago in Bonnom napredujejo

PRAGA (STA, dpa) - Pogajanja med Bonnom in Prago o skupni temeljni izjavi o spravi med Nemci in Čehi so očitno tik pred uspešnim koncem. Tiskovni predstavnik ceskega zunanega ministrstva je včeraj v Pragi zatrdil, da dokument sicer se ni končan, vendar sta se obe strani že skorajda uskladili o besedilu. Češki časnik Mlada fronta dneš je poročal, da sta obe strani pri dokončanju besedila privolili v kompromis. Bonn in Praga omenjene vesti se nista potrdila.

VOLITVE SE BLIŽAJO

Ruske volitve se bližajo kampanja pa je vedno bolj protislovna. Tetovirani najstnik se je v Moskvi udeležil volilnega shoda ultranacionalista Žirinovskega

JASNO	ZMerno OBLAČNO	OBLAČNO	RAHEL	ZMEREN	MOČAN	RAHEL	ZMEREN	MOČAN	NEVIHTE	VETER	MEGLA	TOPLA FRONTA	HLADNA FRONTA	OKLUZIJA	SREDIŠČE CIKLONA	SREDIŠČE ANTI- CIKLONA

<h4>DOLŽINA DNEVA</h4> <p>Sonce bo vzšlo ob 6.32 in zasllo ob 19.37. Dan bo dolg 13 ur in 5 minut.</p>	<h4>LUNINE MENE</h4> <p>Luna bo vzšla ob 22.35 in zasllo ob 7.54. Zadnji krajec bo 11. aprila, ob 01. uri in 36 minut.</p>	<h4>PLIMOVANJE</h4> <p>Danes: ob 5.42 najnižje -54 cm, ob 11.54 najvišje 33, ob 17.32 najnižje -30 cm, ob 23.40 najvišje 49 cm. Jutri: ob 6.19 najnižje -50 cm, ob 12.36 najvišje 28, ob 18.07 najnižje -22 cm, ob 24.13 najvišje 43 cm.</p>	<h4>BIOPROGNOZA</h4> <p>Večina ljudi ne bo imela težav s pocutjem, le vremensko najbolj občutljivi bodo nerazpoloženi in se bodo težko koncentrirali.</p>																																					
<h4>SNEŽNE RAZMERE</h4> <table border="1"> <tr><th>cm</th><th>Na Zelenici in v Logarski Dolini naprave danes ne bodo obratovale. V Cerknem bodo z obratovanjem začeli sele jutri. Na Voglu je odprt Zagarjev Graben. Dostop do Rogla, Mariborskega Pohorja in Zelenice je mogoč z zimsko opremo.</th></tr> <tr><td>Mariborsko Pohorje</td><td>180</td></tr> <tr><td>Rogla</td><td>160</td></tr> <tr><td>Golte</td><td>160</td></tr> <tr><td>Vogel</td><td>245</td></tr> <tr><td>Krvavec</td><td>160</td></tr> <tr><td>Velika Planina</td><td>180</td></tr> <tr><td>Kanin</td><td>300</td></tr> <tr><td>Zelenica</td><td>40-150</td></tr> </table>	cm	Na Zelenici in v Logarski Dolini naprave danes ne bodo obratovale. V Cerknem bodo z obratovanjem začeli sele jutri. Na Voglu je odprt Zagarjev Graben. Dostop do Rogla, Mariborskega Pohorja in Zelenice je mogoč z zimsko opremo.	Mariborsko Pohorje	180	Rogla	160	Golte	160	Vogel	245	Krvavec	160	Velika Planina	180	Kanin	300	Zelenica	40-150	<h4>TEMPERATURE IN VIŠINE SNEGA V GORAH</h4> <table border="1"> <tr><th>°C</th><th>80 cm</th><th>250 cm</th></tr> <tr><td>500 m</td><td>7</td><td></td></tr> <tr><td>1000 m</td><td>1</td><td></td></tr> <tr><td>1500 m</td><td>3</td><td>190 cm</td></tr> <tr><td>2000 m</td><td>1</td><td></td></tr> <tr><td>2500 m</td><td>-1</td><td>250 cm</td></tr> <tr><td>2864 m</td><td>-3</td><td></td></tr> </table> <p>Zaradi obilnega sneženja v minulih dneh se je tveganje pred snežnimi plazovi v gorah povečalo na 4. stopnjo po petstopenjski lestvici.</p>	°C	80 cm	250 cm	500 m	7		1000 m	1		1500 m	3	190 cm	2000 m	1		2500 m	-1	250 cm	2864 m	-3	
cm	Na Zelenici in v Logarski Dolini naprave danes ne bodo obratovale. V Cerknem bodo z obratovanjem začeli sele jutri. Na Voglu je odprt Zagarjev Graben. Dostop do Rogla, Mariborskega Pohorja in Zelenice je mogoč z zimsko opremo.																																							
Mariborsko Pohorje	180																																							
Rogla	160																																							
Golte	160																																							
Vogel	245																																							
Krvavec	160																																							
Velika Planina	180																																							
Kanin	300																																							
Zelenica	40-150																																							
°C	80 cm	250 cm																																						
500 m	7																																							
1000 m	1																																							
1500 m	3	190 cm																																						
2000 m	1																																							
2500 m	-1	250 cm																																						
2864 m	-3																																							

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA SE RES JE

Diana je razsipna

LONDON - Vodilni funkcionarji britanskega zunanjega ministrstva so besni na ločno ženo britanskega prestolonaslednika zaradi njenih zasoljenih računov, ki jih predlaga kot povračilo stroškov za obleko, tako da se z vsemi štirimi upirajo predlogu, da bi Diana postala neke vrste potujoča veleposlanica.

Foreign Office je prisel v spor z Dianjo leta 1986, ko je princesa po šestnajstdnevni turneji po zalivskih državah zahtevala 200 milijonov lir, kot povračilo stroškov za obleke. Dianini sodelavci trdijo, da si je morala princesa priskrbeti popolnoma novo garderobo, ki ne bi bila v nasprotju z islamskimi običaji. Funkcionarji zunanjega ministrstva pa so ogorčeni, ker je med obiskom Diana od sejkov prejela bajna darila, med katerimi tudi ogrlico za 250 milijonov lir.

Našli čeljust človečnjaka

PEKING - Najstarejši človečnjak (eosimias centennicus) je bil velik kot zajec z glavo velikosti zogice za pingpong in je živel pred 40 milijoni let v severnih pokrajinah današnje LR Kitajske. To vsaj trdi kitajsko-ameriška paleontološka ekspedicija, ki je v Shanxiju odkrila nepoškodovano čeljustno kost.

Čeljust kitajskega človečnjaka je pet milijonov let starejša od podobnih okamenin, ki so jih našli

v Afriki, je navedla tiskovna agencija Xinhua. Po njenem je torej zibelka človeštva Kitajska in ne Afrika, kot so do sedaj domnevali. Kost malega človečnjaka so paleontologi našli pri vasi Zhaili vzdolž reke Jangce kiang v okraju Yuanqu. »Zibelka človeštva« je danes hladna in suha stepa, nekoč pa so bili tu bujni pragozdovi, v katerih so živele številne opice, med katerimi tudi številni primati, med katerimi je imel »eosimias centennicus« vse značilnosti človečnjaka. Da je to bitje nekaj več kot navadni primat, so posumili že leta 1994, ko so v Jiangsuju našli tri zobe tega domnevnega primata. S tako tezo se seveda strinja vodja ekspedicije Wang Jingwen, raziskovalec z instituta za paleontologijo in paleoantropologijo kitajske akademije znanosti. Podpira pa ga tudi Christopher Beard, z muzeja za naravoslovje v ameriškem Pittsburghu. Po njegovem je čeljust eosimias centennicusa najstarejša okamenina takega človečnjaka in edini dokaz izgleda prvih človečnjakov. Podrobno poročilo odkritja so objavili v včerajšnji številki ameriške znanstvene revije Science. Pred sedanjim odkritjem so podobne kosti prav tako izredno malega človečnjaka našli v Egiptu.

Jim kot Arnold

V filmu Terminator II, ki ga v teh dneh snemajo v ruskem Sankt-Peterburgu (Leningrad) je v najnevarnejših prizorih kaskader Jim Church zamenjal Arnolda Schwarzeneggerja (AP)

Kraljeva barka

Ob priložnosti 50-letnice ustoličenja tajskega kralja Bhumibala Adulyadeja so mu darovali kraljevi čoln Narayana Song Suban, ki je sedaj pred častno tribuno v Bangkoku (AP)